

Живуть на вулиці названій ім'ям сина

Мою душу полонив сум, защеміло серце, коли почула слова: «Загиблий воїн-інтернаціоналіст Олександр, Кичан». Ще зі шкільної парти пам'ятаю це прізвисько. Він мій земляк, який трагічно загинув у кровожерливій афганській війні. Усіх разом тоді призвали 17 односельців, які потрапили в горнило пекла. Сашко загинув. Щороку в день виводу радянських військ із Афганістану у Зносицькій школі вшановують його пам'ять хвилиною мовчання, молитвами, учні та побратими несуть на могилку покійного солдата квіти. Сашко загинув у розквіті літ, лише 19 років накувала зозуля. Так мало, ще б жити й жити. Господи, чому?

Неспокійно було на душі, коли йшла до оселі батьків Олександра Кичана. Пробачте, Надіє Яківно, що сколихнула вашу пам'ять. Сивина давно посріблила Ваше русяве волосся, покручені мозолисті руки болять. Та найбільше тривожать душу спогади про синочка-соколика, який загинув там, у далекому Афгані, самотнім. А вдома чекала його вся родина.

Народився ж Сашко в сім'ї великій і дружній, де, крім нього, виховували ще трьох синів і стільки ж донечок. Ніхто не гадав, що загине, й подумати не міг, що поляже за свободу чужих громадян, і так далеко від дому. І досі пам'ятає Надія Яківна, як прощався з рідними. О, ці тривожні хвилини, ятрать душу, наче жало. Ніхто ж невідав, що чекає попереду. Тільки серце щеміло в мамі й тихо зітхав батько. На прощання Сашко підняв меншенького братика Романа й посадив на старий комод, так бавився з ним. І пішов. Назавжди.

Тільки-но завели мову, а в очах мамі забриніли сльози. Болить. Досі випікає пам'ять холодна цинкова домовина, в якій привезли сина. Той чорний день не забуде ніколи. І ніякі слова не розрадіють, не вгамують біль, бо страшне горе, коли батьки хоронять дітей, коли у розквіті сил гинуть наші кровиночки, та ще й на чужій землі.

Хто винен? Як пережити втрату? Сину, сину, повернись додому, прийди бодай у сні. Поглянь, які дорослі й дужі твої братики, красиві сестрички, і діточки в них є, і онуки скоро будуть. І в тебе було б усе, якби вижив, вирвався з того смертельного афганського смерчу, та не судилось. І ось уже понад 25 років минуло, як тебе немає. Але пам'ять живе, не забувають рідні та друзі, побратими. Ти залишився в споминах юнаком із доброю душею, неймовірною трудолюбивістю, спокійним характером.

Сашко й справді був звичайним сільським парубком. Закінчив школу, пішов навчатися в Рівненське профтехучилище, а влітку трудився в полі, допомагав комбайнерам, трактористам. Ніколи не цурався роботи - так батьки навчили жити ще в ранньому дитинстві. Щоб завжди був хліб на столі, треба сумлінно трудитися, не раз наголошувала мама. А в селі, зрештою, по-іншому й не можна, тут усі заробляють на життя тяжкою працею. Молодий, заповзятливий, хотів, коли повернеться з армії, одружитись, побудувати дім, мріяв про сина, донечку, молоду дружину, з якою був би в радості та горі, як тато з мамою та брати. Але доля писала свій короткий сценарій життя. Не знав, що востаннє йде рідною вулицею, обіймає маму, бачить її добрі очі, спілкується з друзями.

...Минав час, материнське серце пташкою тріпотіло в грудях, хвилювало. Син писав рідко, батьки читали скупі рядки й розуміли, що чекає його просочений порохом і смертю Афган. Так і трапилось. Напевно, тому, що брали туди хлопців, які вміли зносити труднощі, виборсуватись із тяжких ситуацій самотужки.

І знову отримали лист, в якому просив не хвилюватись, служба, мовляв, проходить нормально. Лише дошкуляють спека та сильний вітер, що пронизував наскрізь, особливо вночі. Про себе писав небагато, більше цікавився, як друзі, що роблять брати. І знову довготривале мовчання, а в наступному листі повідомив, що його поранили в ліву легеню, саме в госпіталі був. А потім...

Дуже страшно було потім. І хтозна якими були останні хвилини життя поліщука із голубими очима?..

..На подвір'я Надії Яківни зайшов чорнявий чоловік і запропонував їй душевну та фінансову допомогу. Це був новопризначений голова колгоспу Олексій Хомич. Жінка не пам'ятає достеменно того чорного дня, все як у тумані. Сльози рікою текли в присутніх, коли мати нахилилась над цинковою домовиною, а батько стогнав, бо серце рвалося з грудей. У голові снували думки: «Сину, ангеле, за яку провину ти загинув, чому ти, соколику наш?». А Сашко лежав, душа його бачила горе батьків, плакала. Догоріла свічка життя довжиною лише в 19 років, як мить.

Квітнуть квіти на могилі Сашка, не забувають його односельці. Вулицю, де жив хлопець, назвали його іменем. Досі тут живуть старенькі сивочолі батьки. У Зносичах щороку організують спортивні турніри пам'яті загиблого воїна-афганця. Запитала в Надії Яківни, можливо, є якісь проблеми в неї сьогодні, може, потрібна допомога? Але вона попросила тільки подякувати голові рай- держадміністрації Анатолію Остапчуку, його заступникові Олексію Хомичу, голові Сар- ненської районної спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) Геннадію Радьку за їх постійну, багаторічну підтримку й турботу, за те, що не забувають. А за проблеми промовчала, котилися сльози по обличчю. У тих глибоких очах-озерцях прочитала, що найбільша проблема для цієї змученої нелегким життям жінки та, що смерть забрала сина.

25 років минає з дня виводу радянських військ із Афганістану. 25 тяжких літ живуть із болем у душах батьки та рідні Олександра Кичана й інших загиблих українців у Афганістані. Вибачте, дорогі мої, що знову змусила згадати про події, що принесли горе у ваші родини. Нехай милосердний Господь дає Вам силу та здоров'я жити далі. Пам'ять про Сашка буде вічною в наших серцях, а на його могилі ніколи не зів'януть квіти.

Ольга ЛОТОЦЬКА.